

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejeman velja:

Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld. 40 kr.

V administraciji prejeman velja:

Za celo leto 12 gld., za pol leta 6 gld., za četrt leta 3 gld., za jeden mesec 1 gld.

V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gld. 20 kr. več na leto.

Posamne številke po 7 kr.

Naročnino in oznanila (inserte) vsprejema upravništvo in ekspedicijska v „Katol. Tiskarni“ Kopitarjeve ulice št. 2.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma ne vsprejemajo.

Vredništvo je v Semenških ulicah št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dan, izvenredne nedelje in praznike, ob pol 6. uri popoldne.

Vredništva telefon - številka 74.

Štev. 77.

V Ljubljani, v sredo 5. aprila 1899.

Letnik XXVII.

Deželni zbor kranjski.

VI. seja dne 5. aprila.

Zboru predseduje deželni glavar Oton pl. De teta. — Deželni glavar prebere dopis minister-skega predsednika, ki se zahvaljuje dež. zboru za izraz sožalja povodom smrti nadvojvodinje Marije Imaculate; nadalje deželni glavar izrazi sožalje deželnega zbora povodom smrti nadvojvode Ernesta.

Deželni odbor je predložil proračun dež. zaklada za l. 1899 in poročili gledé uvrstitve občinskih cest čez Lahovo na Ravnik in od okr. ceste Dilce-Planina na Bukovje in Gorenje med okrajne ceste.

Podpore za šolske zgradbe: Kakor prejšnja leta je tudi letos več šolskih občin prosilo za podpore za nove šolske zgradbe. Deželni zbor je dovolil 6000 gld., in so dobile šolske občine: Erzelj 150, Postojina 530, Sv. Peter 150, Orehek 200, Kočevska Reka 200, Loški Potok 500, Raka 200, Buševčava 450, Vel. Podlog 470, Šmartno pri Kranju 200, Sv. Križ pri Trzinu 300, Cerklje 500, Primskovo 200, Tomišelj 200, Vič 500, Bled 500, Vrhpolje pri Moravčah 200, Vodice 200, Suhor 150, Dolenja Podgora in Čepče 200 gld.

Pri razpravi o podporah za šolske zgradbe se oglasi poslanec Pfeifer ter omenja, da po današnjem nasvetu ima za tekoče leto 20 šolskih občin dobiti podpore iz deželnega zaklada za šolske zgradbe; šolska občina Orehovec in Dol. Vas pa letos ne dobe podpore, ker je v to svrhu pripravljena svota 6000 gld. že porabljena, tedaj ne pre-

ostaja družega, nego da se imenovani dve šolski občini priporočati za prihodnje leto.

Stavbeni stroški za dvorazrednico v Orehovu proračunani so na 14.000 gld., kar se govorniku vidi previsoko, ako se pomisli, da stavbeni stroški za enorazrednico navadno znašajo 5 do 6000 gld.; tu treba prevdarek stroškov še pregledovati, da se cenejše gradi in kaj prihrani. Orehovec je majhna občina, ima predpisanega držav. davka okroglih 3000 gld., torej bi morala 24 let pobirati 20 % naklado, ako hoče pokriti stavbene stroške; ima pa vrh šolskih potrebščin še druge potrebščine za ceste, občino itd.

Odkar so izostali dohodki iz vinstva, pečajo se tamošnji gospodarji z živinsko kupčijo, ki jim pa le malo daje dohodkov, ker je radi živinskih boleznih hrvaška meja pogostoma zaprta in sejmovi večkrat ustavljeni, ter redka prilika, kaj pridobiti.

S svojimi skromnimi močmi ne bodo zmogli stroškov šolske zgradbe, toraj je prošnja opravljena, da jim dežela kolikor mogoče izdatni prispevek nakloni v prihodnjem letu za šolsko zgradbo.

Posl. Božič priporoča podporo za šolsko občino Erzelj; ta predlog je bil odklonjen.

Konečno je bila vsprejeta resolucija finančnega odseka, s katero se šole v Dolnji Vasi pri Ribnici, Orehovec pri Št. Jerneju, Zagorje na Pivki in Erzelj priporočajo v podporo za prihodnje leto.

Po poročilu poslanca Murnika se dovoli vinarskemu društvu v Retzu 50 gld., šolskim sestram v Šmihelu pri Novem Mestu 500 gld., kranjsko-primorskemu gozdarskemu društvu 200,

prošnji Fr. Jereba in Iv. Hubada se izročita dež. odboru, ki naj jima dá primerno podporo; prošnja posestnikov iz Dolenjega Suhadola za zaplenjeno živino se odstopi vladi v poizvedovanje.

Posl. Pfeifer priporoča, da visoka c. kr. vlada zaukaže potrebne poizvedbe ter na podlagi teh poizvedb milostno ozir jemlje na današnje prositelje, če preiskava dokaže, da niso pravočasno mogli vedeti o prepovedi vvoza hrvaške živine na Kranjsko; preiskava bode dognala, če je županstvo v Brusnicah dotično prepoved c. kr. okrajnega glavarstva novomeškega z dne 5. aprila 1897 pravočasno razglasilo, torej pred sejmom v Karlovcu in na Sušicah, ki je bil dne 10. aprila 1897.

Na tem sejm kupili so imenovani trije gospodarji, ki trdijo, da je bila prepoved razglašena 11. aprila 1897, torej po sejm, vsak jedno majhno kravo za 20, 22, in 25 gld., torej vsi trije tri krave za 67 gld., kar kaže, da so dotični gospodarji silno siromašni.

Iz sodnijske razprave se vidi, da dotični doslej še niso bili kaznovani in da ni nastala nobena škoda. Z ozirom na te olajšavne okoliščine se priporočajo milosti visoke vlade.

Posl. Lenarčič poroča o točki: deželna kultura. O tem več prihodnjič.

Računski sklep dežel. zaklada za l. 1897: Troški l. 1897 so znašali 1.701.319 gld. 90¹/₂ kr. Od te svote pa treba odšteti 362.666 gld., katere je deželni odbor vrnil kranjski hranilnici kot delno povračilo posojila 550.000 gld. Torej je znašala redna potrebščina 1.338.653 gld. 90¹/₂ kr. in je bila v primeri s proračunom višja za 115.121 gld. 90¹/₂ kr. Nasprotno pa je znašalo

LISTEK.

Slutnja srca.

Ruski spisala V. Curikova. — Preložil I. M.

(Konec.)

Agrafena poje, a Dimitrij je ne more pričati. Rad jo ima, rad. Hoče ji hiteti naproti, da jo ugleda tem preje. Plug iz roke vrže, a ona stoji že smeje se pred njim, na rokah pa ima ljubega otroka.

»Poljubi,« tako govori ona, »poljubi, Vanjuška, svojega očeta.«

Dimitrij se skloni in dvigne malčeka k sebi.

Otroče se tako rekoč stidi. Izvija se mu iz rok in sili k materi.

»Daj, daj poljub očetu,« kara mati ljubeznjivo otroka.

Oče prime skoraj s silo za mehko, toplo telesce ter ga stiska v svojem objemu.

Vanjuška se smeji in pritiska svoje lice ob očetov obraz.

Dimitrij se prebudi. V lopi je hladno in zadahne po svežem pesku. Dimitriju so odrvene roke in noge. Spozna, da so bile to le sanje, da ni ne polja, ne žene, ne sina. Tako živo je sanjal, da še sedaj čuti sinka v objemu, da vidi njegovi

modri očesci in svetle laske. Kaj bi dal, da bi še jedenkrat sanjal in videl svoje.

No, sèn je ubežal, kakor ubeži dim v zraku ali kakor se staja sneg ob toploti; razpršil se je sèn in ne vrne se več.

Starček ne občuti mnogo bolečin na izmučenem telesu, v njegovi notranjosti, v njem samem pa se poraja nova težka bol in mu trga srce. Nima je skoraj sile, da bi prenesel to bol: dušiti ga hoče. Z zadnjimi silami poskочи na noge, trga srajco raz prsij in bolestni vzkliki se mu izvijajo.

Praznota . . . temota . . . Krik prodira skozi stene lope in se izgublja v temni noči.

Dimitrij pade na zemljo, noge mu odpovedo.

Strašno mu je, ker strašen je njegov spomin. Je že tu in uiti mu ni mogoče.

Dimitrij bi se rad vrnil v svoje bivališče, da bi videl tovariše, da bi se poslovil od njih in prosil oproščenja.

Telesne moči so mu odpovedale, a ta strašni spomin stoji pred njim in ga muči:

Svoje roditelje vidi, spominja se cerkve naroda polne — sami znani obrazi. Za cerkvijo je pokopališče, a tam on počival ne bode.

Pred njim vstaja žena, sin Vanjuška, domače polje, domača hiša . . .

Vse je privedel, vse je pokazal spomin pred smrtjo.

Dimitriju utriplje srce silneje in silneje in mrtvaški pot zaliva mu telo.

Še nečesa se mu je treba spominjati. Lej! je že tu ono strašno delo . . .

Temna noč, veter šumi po golih drevesih. Jesenska megla in tropa treh stoji in si tiho šepče: »Naučili ga bomo, da neha krasti«, tako govori jeden.

»Ali je pa on v istini tat, konjski tat?« vpraša boječje Dimitrij.

»Kaj družega, kakor tat, konjski tat«, govori tretji — »z jedno besedo naučiti ga treba da . . .«

Glej že so slišni koraki!

In napadli so ga zavratno. Pričel se je boj, strašanski boj.

Ta človek je bil orjak, ali pal je vsejedno. Treh ni premogel.

Vse to privede Dimitriju spomin pred oči in vnovič mu zvane po ušesih besede:

»Na smrt pobijte tatu!«

»Zakaj ubijate bratci, zakaj? Dajte i meni časa, da umrjem spokorjen.« On, Dimitrij, on mu je zadal zadnji udarec; glas je potihnil in nič več ni v njem življenja.

Dimitrij čuti, da se tudi njemu bliža zadnja ura. Strašno mu je, žal mu je za ubitim bratom.

»Preživel sem življenje kot zver in kot zver umiram brez oproščenja.

pokritje 1.245.649 gld. 21 $\frac{1}{2}$, kr. in je bilo v primeri s proračunom višje za 54.600 gld. 21 $\frac{1}{2}$, kr. — Priklaide na užitnino so bile proračunjene na 139.634 gld., a so znašale 151.950 gld. 67 kr., torej več 12.316 gld. 67 kr. Deželne naklade na žgane pijače so bile proračunjene na 350.000 gld., a so znašale 418.550 gld. 79 kr., torej več 68.550 gld. 79 kr. Naklada od piva je bila proračunjena na 80.000 gld., neslo pa je 93.763 gld. 49 $\frac{1}{2}$, kr., torej več 13.763 gld. 49 $\frac{1}{2}$, kr. Nasprotno pa so priklaide na direktni davek znašale samo 417.836 gld. $\frac{1}{2}$, kr., torej v primeri s proračunom manj 52.294 gld. 99 $\frac{1}{2}$, kr. Pravega primanjkljaja dež. zaklada je bilo 44.224 gld. 98 kr., ki se je pokrtil z gotovino, naloženo v hranilnici v znesku 140.600 gld. (Konec sledi.)

Prazne obljube.

Iz Zagreba, 29. marca.

Kako krivo so sodili oni političarji, ki so mislili, da se bodo pod ministrom predsednikom Szellom odnošali med Ogersko in Hrvatsko zares uravnali po besedah, katere je isti spregovoril pri sprejemu hrvatskih poslancev na ogerskem saboru, dokazalo se je prej, nego se je sploh pričakovala kakšna sprememba. Minister predsednik je zagotavljal hrvatskim poslancem, da bode vladal po postavah, katere je našel, namreč po hrvatsko-ogerskeji nagodbi od leta 1868. Mogoče, da je on s to izjavo hotel upozoriti tudi ostale ministre, da se drže strogo nagodbe, katera se je do zdaj le preveč kršila, kajti o njem samem se mora predpostavljati, da bode branil pravice vseh državljanov. Bilo jih je seveda mnogo, ki izjavam ministra predsednika niso sploh verjeli, in tudi mi smo bili tega mnjenja, da od današnje ogerske vlade Hrvati zastoj pričakujejo pravice. Povedali smo tudi zakaj ne in ta naša izjava se je že obistinila. Te dni je izdalo zagrebsko poštno ravnateljstvo nov telefonski imenik. To ni bilo nič posebnega, kajti potreba je nastala zato, ker je pristopilo k telefonski zvezi vrlo mnogo novih naročnikov, odkar je Zagreb zvezan z Budimpešto. A kaj je storilo to zagrebsko poštno ravnateljstvo pri tej priložnosti? Izdalo je ta imenik v mažarskem in hrvatskem jeziku, dočim je bil dosedanji imenik le hrvatski, kar je odgovarjalo popolnoma postavi. In zakaj je to poštno ravnateljstvo tako ravnalo? Pravi, da zato, ker je zdaj Zagreb zvezan z Budimpešto, pa da morejo tam rabiti ta imenik.

Ni li to piškav izgovor, ki mora v dno srca razžaliti vsakega poštenega Hrvata. Radi udobnosti mažarske naj se krši tedaj državni temeljni zakon, po katerem na hrvatskem teritoriju ne more in sme biti mažarski jezik uradni jezik. Če je hotelo ogersko ministerstvo ugoditi mažarski nadutosti, moglo je izdati tak popis za Ogersko, a nikakor ne za Hrvatsko, kjer mažarski le redko kdo razumi. Ministerski predsednik se je izjavil, da se bode držal nagodbe, a po tej nagodbi je hrvatski jezik uradni jezik ne samo v avtonomnih strokah, nego tudi v vseh zajedniških, tedaj po poštah in

Z rokama je zakril Dimitrij obraz in v samotni temni noči je bridko plakal.

Solze tekó vse silneje in silneje, ne kapajo ampak deró po razoranem licu.

Ko po zimnem hladu zaveje pomladni veter, ko prične tajati se led pri topli luči solnca, ne morejo udržati bregovi segrelih vod in čem dalje je pritiskala zima, čem krepkeje so kovali zemljo mrazovi, tem silneje in burneje razlije se voda.

Dimitrij plaka neprestano, križa se in šepče z ustnami, za dušo ubitega on prosi Gospoda:

»Daj mu večni mir, o Gospod, in odpusti, odpusti meni grešniku«.

Agrafeni ni bilo dano, da omije in pripravi moža na smrt, on sam se je pripravil in omil solzami.

»Nikdo ne poplaka nad mano ob slovesu«, tako zdihuje sam nad seboj . . .

Srce bije vse tiše in tiše, kri že zastaja po žilah.

Sredi zvezdne noči izvrši se nad pozabljenim, od vseh zapuščenim Dimitrijem velika tajna: Iz grešnega telesa izide Dimitrijeva duša na večno svobodo.

V to Veliko noč je sam Gospod rešil iz temnice njegovo dušo . . .

in železnicah. To stoji jasno zapisano v postavi, in sicer v §§ 56. in 57. hrvatsko-ogerske nagodbe. Morete si misliti, kako je bilo zagrebsko občinstvo vznemirjeno in razkačeno, ko je dobilo te imenike v roke.

Vsi zavedni trgovci, obrtniki, odvetniki in uredništva opozicijskih časopisov so odločno odbili ta imenik ter zahtevali le hrvatski, ali se pa nočejo posluževati telefona. Neodvisni časopisi se bavijo v posebnih člankih s tem predrznim napadom poštnega ravnateljstva na Hrvatsko in na jasne postavke nagodbe. Dr. Mazura je v odprtem pismu v »Obzoru« odpisal in povrnil dotičnemu ravnateljstvu poslani mu imenik ter prosvedoval v imenu jasne postave proti takemu nasilju; »Agramer Tagblatt« pa je prav dovtipno omenil, da bi moralo zagrebsko državno nadodvetništvo pripaziti na take činovnike, ki kršijo postavu.

Zares obilnega posla bi si nakopalo na glavo to nadodvetništvo, ko bi hotelo preganjati te vrste činovnike. Toda radi omenjenega dovtipa bi mogel priti sam opozicijski časopis pod paragraf, saj je vsakemu dobro poznato, da se pod današnjim zistemom domače manje brani nego tuje. Prepričani smo, da se ne bodo hrvatske oblasti radi kršenja jasne postave ni zmenile; to dokazujejo že tudi sami uradni časopisi, ki o vsem tem dogodku niso napisali besedice, a še manje kanijo braniti resnico. Mogoče je le, da bode nemški poluradni list, ki je poznat po svoji židovski predrznosti, začel v kratkem času braniti ravnanje poštnega ravnateljstva, kakor je pred nedavnim zagovarjal nepostavno mažarsko zastavo na trgovskem avstro-ogerskem brodovju. In hrvatski poslanci na hrvatsko-ogerskem saboru, kaj porečejo oni na vse to? Molčali bodo, kakor so do zdaj v takih vprašanjih. Od njih ne more hrvatski narod nič pričakovati, kajti to niso možje, katerim bi stalo kaj do takih stvari, saj se do zdaj še niso nikdar vzdignili, kadar je bilo treba braniti narodni ponos, čeravno so imeli žalibog le preveč priložnosti za to. Če se niso usodili opozoriti ministerskega predsednika na nekorektnost njegove izjave glede državne zveze z Ogersko, nego so oduševljeno odobraval krive njegove nazore o odnošaju Ogerske naproti Hrvatskeji, potem se ne smemo najmanje čuditi, da bodo tudi glede te prekršitve zakona molčali.

In tako bodo Mažari zopet osvojili jedno novo postojanko proti Hrvatskemu, kajti mi ne verujemo, da bode zagrebsko poštno ravnateljstvo odstopilo od svojega dela, ki ga je izvelo gotovo po nalogu ministra za komunikacije, katero vključuje izjavi ministerskega predsednika izvaja svoje mažarizatorne nakane tudi na Hrvatskem, kjer pa po postavi ni to dovoljeno. A kaj mari za to jača državna oblast. Tudi ni to prvi slučaj, da se je rabil mažarski jezik na pošti. Že od zdavnje se rabijo dvojezične tiskavnice, in sicer z debelim mažarskim in drobnim hrvatskim tiskom, kakor pri nas z nemškim in slovenskim. Izdajale so se tiskovine celo z nemškim, mažarskim in francoskim tekstom brez hrvat. Prosvedovalo se je tudi proti temu toda brez uspeha. Zlo je bilo storjeno, da se niso hrv. oblasti s hrvatskim saborom uprle odločno proti takemu ravnanju, ko so se prvič izdale dvojezične tiskovine, ki so na Hrvatskem po postavi nepostavne, saj na Hrvatskem za zdaj ni še potrebna jezikovna ravnopravnost, ter je uradni jezik le hrvatski za vse oblasti. Mažari so svoj jezik protipostavno utihotapili v hrvatske urade po takih tiskovinah, a kasneje bi mogli zahtevati, da se v njem tudi uraduje, kakor se je zgodilo na železnicah. Sedanji odpor zagrebskega domoljubnega občinstva proti ravnanju poštnega ravnateljstva mora ostati zopet brez uspeha, ako se tega vprašanja ne poprime vlada in hrvatski poslanci, ki bi morali vender jedenkrat odločno zahtevati, da se drži nagodba, katera jim je po njihovi trditvi ščit in obramba vseh pravic, in da se jedenkrat za vselej odstrani mažarski jezik, kakor tudi dvojezične tiskovine iz vseh uradov kraljevine Hrvatske, kjer mu ni po postavi mesta. Naj se v resnici vrši postava in vsi taki prepiri bodo prenehali mahoma.

Politični pregled.

V Ljubljani, 5. aprila.

Boj mej tirolskimi Nemci. Odkar so zaigrani nemški radikali izbacili iz deželnega vo-

lilnega odbora posl. dr. Grabmayra, narašča v tem odboru z vsakim dnem večje nasprotstvo. — Večina odborovih članov, nekateri celo taki, ki so preje glasovali za Grabmayrovo izločitev, se sedaj jezi nad prenapetostjo kričaskih elementov. Prvi je vsled tega izstopil iz odbora deželno-sodni nadsvetnik Blaas, potem so mu pa sledili člani dr. Hepperger, dr. Hellrigl, profesor Payr, rektor Stolz, župan Weinsberger in še dva ali trije drugi možje. Deželni volilni odbor je torej izgubil vsled netaktnega postopanja prenapetih elementov lepo število upljivih mož, ki so dosedaj vneto delovali za interese nemških Tirolcev. Boj proti dr. Grabmayru pa s tem še ni končan. Temu možu so svojedobno poverili referat o nemško-narodnih zahtevah na naznanjenem shodu zaupnikov nemških opozicijskih strank 9. t. m. na Dunaju. Sedaj bi mu njegovi nasprotniki radi vzeli to poročilo, toda mož je ne izpusti iz rok in bo vkljub temu izvršil svojo nalogo, ker si je svest podpore od strani svojih somišljenikov.

Socijalno-demokratski strankarski shod. Zastopniki avstrijske socijalne demokracije, pred vsem židovski voditelji, zbero se letos v Brnu. Shod se vrši binkošne praznike, pričnši z nedeljo, 21. maja in bo baje trajal celih pet dni. Razgovor bo o nastopnih glavnih točkah: Politični položaj in taktika, organizacija celokupne stranke, mejnarodna socijalna demokracija in narodnostni prepri v Avstriji, volitev komisije za revizijo strankarskega programa, delavsko varstvo, konsumna društva in žensko gibanje. To so točke, o katerih bodo razpravljali prvaki stranke »ljudskih osrečevalcev«. Posebno zanimiva bo vsekako razprava o narodnostnem prepri, v katero bodo z veliko vneto posegali pristno »mejnarnodni« židje in njih verni sodrugi. Govorili bodo tudi o konsumnih društvi. Kaj bodo sklenili v tem oziru in ali bo pri tej točki prišlo do sporazumljenja, se danes še ne more soditi, ker na jedni strani je v rokah socijalne demokracije precej konsumnih društev, katerih glavni smoter je pa povsem drugi kakor oni naših enakih ustanov, na drugi strani pa lastni pristaši te stranke pobijajo gospodarske zadruge, menda zato, ker so jih jeli snovati in jih vodijo z mnogo boljšim uspehom zaigrani »klerikalci«. »Program« socijalne demokracije je jel tudi že šepati, ker bo treba nove komisije, da ga zopet zakrpa.

Ministerska kriza na Grškem. Prej, kakor se je splošno sodilo, strmoglavljeno je dosedanje grško Zaimisovo ministerstvo. Kabinetni načelnik je v ponedeljek vložil ostavko celega kabineta in kralj je ostavko tudi vsprejel. Povod tej krizi je bil, kakor poročajo grški listi, mej temi tudi »Asty«, sklep poslanske zbornice, s katerim se je razveljavila izvolitev ministerskega predsednika Zaimisa ljudskim zastopnikom v Kalavrinta. Mož je bil po precej burni volitvi izvoljen državnim poslancem; pri tej volitvi se je seveda precej sleparilo in zbornica je kajpada našla dovolj zaželenega povoda za odklonitev izvolitve. To je pa seveda v obilni meri užalilo kabinetnega načelnika in nagovoril je svoje tovariše, naj skupno odstopijo. To se je tudi zgodilo in mnogim je ustrezno, ker Zaimis bi bil moral itak iti prej ali slej.

Boj na Filipinih. Amerikani še vedno zmagaše nad svojimi nasprotniki in ako smemo verjeti poročilom ameriških generalov poročevalcev, je dobro utrjeno vstaško mesto Malolos že v ameriških rokah. Vsa vojna sila je sedaj koncentrirana pri Marilao, v čegar okolici se sem ter tje bijejo manjši, neznatni boji. Boj za mesto Malolos je bil zelo vroč. Mej prejšnjim bivališčem ameriških čet in imenovanim mestom je po vrsti več vasij in pri vsaki teh vasij so naleteli ameriški vojaki na nove ovire. Povsodi so vstaši poskrbeli za nov napad, potem pa zažgali in popolno opustošili vsak kraj. Umevno je, da so ameriški vojaki zelo utrjeni dospeli v mesto, za katero so se morali še mnogo truditi in je padel marsikateri Amerikanec. Izgubili so večje število mož, mej tem ko izguba na vstaški strani ni posebno velika, ker je vodja Aguinaldo poslal v boj le nekaj svojih mož in še ti se niso hoteli pokazati sovražniku. Amerikani so pridobili precej tal, ki so jih vstaši popolno izpraznili, toda ne koristi jim to za sedaj prav nič, ker ne morejo prebivati v popolno opustošenih krajih.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 5. aprila.

(Shod gospodarskih zadrug) je v smislu poročila ljubljanskega magistrata, kjer je ta čas prva oseba I. Hribar, deželna vlada prepovedala, češ da se je bati za »red in mir«. Liberalni trgovci s čisto polemičkim namenom smejo zborovati brez nevarnosti za »red in mir«. Mi pa ne smemo pozitivno delati. — Sklicatelj dr. Krek se je brž brzojavno pritožil na ministerskega predsednika in trdno upamo, da se pritožbi ugodijo. Za vsak slučaj smo pa vse potrebno oskrbeli, da bomo vsaj v smislu § 2 zb. z. zborovali. To bodi vablencem v pojasnilo!

(Deželni zbor kranjski.) Pri točki o deželni kulturi se je razvnela dolga razprava v današnji seji deželnega zbora. Poročevalec Lenarčič je pričel z zabavljanjem na gospodarska in konsumna društva, na črno in rudečo socialno demokracijo, za njim je govoril na dolgo in široko dr. Tavčar, ki stvarnega ni nič povedal, pač pa jako surovo napadal duhovščino, vzlasti mlajšo, za kar ga je poslanec Povše dobro ožigosal. Odgovarjala sta dr. Tavčarju poslanec Ažman in poslanec Schweiger ter dokazovala, da si je dr. Tavčar naslikal neki bavhav, proti kateremu je naperil svoj govor, ki je bil v sredi votel, okoli kraja ga pa nič ni bilo. — Poslanec Schwegel je predlagal, naj se odbere odsek devetih poslancev, ki bi točno proučili to gospodarsko vprašanje. Deželni predsednik baron Hein je pojasnil dr. Tavčarju, da je vlada vse storila, kar je bilo treba glede konsumnih društev, da pa drugih pravic nima. Dr. Tavčar se je kot dober poznavatelj zakonov moral dati poučiti, da bo vladi še le tedaj mogoče zatreči konsumna društva, kadar za to državni zbor sklene nov zakon. Poslanec Pakiž je povdarjal, da imajo kmetje pravico združevati se in mesečno pomagati jednako, kakor drugi stanovi ter je obsodil v ostrih besedah grdo in nespodobno govorjenje dr. Tavčarjevo, ki nikakor ne spada v deželni zbor.

(Prihodnja seja deželnega zbora) je v petek ob desetih.

(»Narod« in brzojavka štajerskih Slovencev.) Da se bode »Narod« pomiril, povemo mu, da je dotična brzojavka nam došla z Dunaja 24. marca t. l. ob 4. uri 20 minut popoldne, in sicer pod številko 2193. Vsakdo se torej lahko pri tukajšnjem brzojavnem uradu prepriča o istinitosti naše trditve in o blamaži »Slov. Naroda. Pri nas v uredništvu je pa brzojavka še vedno na razpolago. Taka je resnica in mi ne moremo nič za to, da smo s tem vzeli »Narodu« tako mastno »gradivo«, s katerim je za nekaj tednov polniti upal vedno lačne predale. »Senzacijonelno« razkritje, s katerim je hotel »Narod« zadeti nas, rodilo je le njemu samemu krvavo blamažo. Pismo, štajerskih dijakov, katero »Narod« navaja, je brez pomena, ker mi nismo trdili, da so dijaki poslali to brzojavko.

(Osebnosti) Ravnatelj goriškega učiteljskega g. Fr. Hafner je stopil v stalni pokoj; začasnim ravnateljem je imenovan prof. Jos. Moz. — Naddavkar v Gorici, g. M. Andrejčič, je odlikovan z zlatim križcem s krono. — Č. gosp. T. Guggenberger, duhovnik goriške nadškofije, je imenovan veroučiteljem na samostanski šoli dominikank na Dunaju. — Dr. G. Mach je resigniral na podeljeno mu službo okrajnega zdravnika za Grosuplje; mesto njega je na to mesto imenovan praktični zdravnik dr. Adolf Wagner v Pragi.

(Hvala o pravem času!) Iz tržaške okolice smo prejeli od odličnega slovenskega rodoljuba nastopne vrstice: Te dni prinesla je tržaška »Edinost« v svoji 74. številki uvodni članek, naslovljen »Kako Ljubljana napreduje«. Res lepe besede in marsikaj resničnega in lepega se pripoveduje o deželni prestolnici kranjski, kot središču Slovenije. Vse bi bilo lepo, samo da bi iz vsega članka tako tendenciozno ne gledal ljubljanski župan gosp. Hribar. Zdi se človeku kakor bi čital ono češko povest o »panu Postoli«. V članku se našteva vse, kar je možnega naredila Ljubljana, ali v zaslugo se vse to šteje le gospodu Hribarju. Pa naj bi že bila tudi ta tendenca, da hvali gosp. župana, bodi si kdorkoli, ali nam se zdi ta ten-

dence ravno ob sedanjem času nekako preveč tendenciozna. Znano je, kako slepo in strastno je zagovarjal gospod Hribar onih 6000 goldinarjev podpore nemškemu gledališču in kako je bila proti njemu vsa katoliškonarodna stranka. Tudi »Edinosti« ni bilo po godu ono ravnanje gospoda poslanca in župana Hribarja, rada bi ga bila nekoliko krenila, toda rešpekt! Če se je od daleč tudi kazala neka tiha nevolja »Edinosti«, to gosp. Hribar lahko pogoltne, pak — mirna Bosna! Nam, živčim tu na Primorskem, je le predobro znano, kako zna izvestna gospoda, kadar se ji pripeti kaj neljubega, urno ubrati strune za slavošpeve, samo da ljudstvo pozabi na neljubo resnico. Tako je na Primorskem v taboru naših nasprotnikov in se res čudimo, da se je »Edinost«, list na Primorskem, dal vjeti v zanke, pred kakršnimi zna drugače dobro svariti. Gospod poslanec Hribar je v zvezi z nemško stranko glasoval za nemško gledališče; za onih par sto Nemcev, ki so v Ljubljani, je zagovarjal enako podporo, kakor za vse tisoče Slovencev, ne le v Ljubljani ampak po vsem Kranjskem, tega političnega madeža mu ne odvzame sto člankov »kako Ljubljana napreduje«. Mej tem, ko se obmejni Slovenci borimo za najprimitivnejša prava nasproti krutim sovražnikom, se »najbolj radikalni« poslanec veže z Nemci! Bridka ironija! Da bi se pa ta madež nekoliko »zamazal«, hvali se gospoda Hribarja, kaj je storil za Ljubljano. »Edinosti«, kot postenemu listu, ki zna, da je narodni greh neodpustljiv, pa svetujemo, naj drugikrat ne gre na limanice takim članek zagledal luč sveta čez pol leta, bi se mu ne čudili, da sta pa nemškutarenje in hvala tako blizu, bi ne bili verjeli. Veste kaj je zapisal Levstik?: — »Nemškutarje in narodnjake — če bodo delali napake!« — pa naj bo potem prijatelj ali sovražnik! Dixi. Istranin.

(Za volitev v zdravniško zbornico kranjsko,) ki se bo vršila 8. t. m., določili so se sledeči kandidati: 1. Okrajno glavarstvo Radovljica in Kranj: Član dr. A. Arko, namestnik okrožni zdravnik E. Globočnik. 2. Okrajna glavarstva Ljubljana, Kamnik, Litija: Član dr. J. Marolt, namestnik okrožni zdravnik M. Morseher. 3. Okrajno glavarstvo Krško in sodni okraj Rudolfovo: Član dr. K. vitez Bleiweis, namestnik dr. A. Homan. 4. Okrajna glavarstva Črnomelj in Kočevje, sodna okraja Žužemberk in Trebnje: Član dr. Alfred Valenta pl. Marchthurn, namestnik dr. F. Šiferer. 5. Okrajna glavarstva Postojna in Logatec, izvzemši sodni okraj Lož: Član dr. M. Jagodiz, namestnik dr. J. Eržen. 6. Deželno stolno mesto Ljubljana: Člani dr. E. Bock, dr. V. Gregorič, dr. Fr. Keesbacher, dr. E. Šlajmer; namestniki: dr. J. Schuster, zobozdravnik A. Paichel, okrožni zdravnik F. X. Finz, dr. J. Kopřiva. Od volilca podpisani volilni listek dati je v poseben kuvert, ki nosi napis »volilni listek za volitev v zdravniško zbornico«, ga zalepiti ter zalepljenega v drugi kuvert poslati na dotično oblast (okrajno glavarstvo ali magistrat).

(Temeljni kamen) za novo župno cerkev v Šmartnu pri Litiji se položi že 6. junija.

(Glasba.) »Venček Mariji«, zložil P. Angelik Hribar, o katerem je včerajšnji »Slovenec« poročal, ima sledeče napeve za Marijino družbo: 1. Za dekleta. 2. Za mladeniče. 3. Ob poroki. 4. Lepota Marije Device. 5. Devici Mariji. 6. in 7. Družbena. 8. O ljuba Gospa. 9. Marijinemu srcu. 10. Grešnik Mariji (Membrase). 11. Naša ljuba Gospa. 12. Častimo Marijo! 13. Bodi ti pozdravljena. 14. Ob pogrebu Marijinega otroka (mladeniča ali dekleta). 15. Na grobu Marijinega otroka. 16. Venček sv. Frančišku Serafinskemu (za tretji red sv. Frančiška), v katerem je pet napevov in dva o sv. Antonu Padovanskem. Od teh pet napevov je v drugi izdaji, a v besedi in harmoniji nekaj popravljenih. Dva napeva je zložil L. Belar in jeden napev Gr. Rihar. Z dovoljenjem visokostitega knezoškofijstva ljubljanskega in redovnih predstojnikov. Cena partituri 70 kr. Vsak glas 15 kr. Poština (1 partitura in 4 glasovi) 5 kr. več. Dobijo se pri skladatelju. — Št. 1652. Tekst za napeve »Venček Mariji« odobrujem in potrju-

jem, želeč, da se širi in na čast Device Marije radostno prepeva. — V Ljubljani, 5. aprila 1899. — † Dr. Anton Bonaventura, knez in škof.

(Veselica na korist Prešernovemu spomeniku.) Na vsoporedu te velike veselice, katero prirede v nedeljo 9. t. m. združeni odbori vseh slovenskih ženskih narodnih društev v Ljubljani v zgornjih prostorih »Narodnega doma«, so poleg samosplovov, mešanih zborov in sviranja vojaške godbe še te-le točke: Živa podoba, na to veseloigra »Moj pokojni«, nova opera »Mladi doktor« in izvirna tragedija »Karakala«. Že ta vsopred nudi mnogo raznovrstne zabave in tudi pravega umetniškega vžitka. Poleg tega pa bode po elegantnih paviljonih in razstavah preko 30 narodnih, dražestno kostumiranih gospej in gospodičin prodajalo raznoterosti na korist Prešernovemu spomeniku. Ljubljanske požrtvovalne dame bodo priredile vso veselico v vsakem oziru originalno ter se ni nikomur bati nasilnega obiranja, ki je s te veselice izključeno. Naše dame so skratka poskrbele, da bode ta veselica zares vesela in zabavna ter da najde vsakdo dovolj užitka in razvedrila.

(V Gorici ni Slovencev.) Italijani vedno trde, da v Gorici ni Slovencev in da torej v cerkvah ne sme biti nič slovenskega. Na veliki petek pa je bila v cerkvi sv. Ignacija na Travniku slovenska propoved. Občinstva se je kar trlo v cerkvi, da ga še pri nobeni laški propovedi ni bilo toliko.

(Raiffeisenove posojilnice na Štajerskem) izprva več let niso vspevale, ker niso imele denarnih sredstev. Ko pa je začel dež. odbor dovoljevati podpore, so se ojačile in razširile. L. 1894 so jih ustanovili 19 in minolo leto je bilo vseh skupaj že 147. Osrednji odbor je vložil prošnjo na dež. odbor, naj bi izposloval, da bi se v teh posojilnicah smeli vlagati pupilarni denarji, sodne kavcije in vadji.

(Pazinske laške sline.) Iz Istre. Istrski italijanaši po vsej sili hočejo, da bodi Pazin italijansko mesto. V zadnjem času so se uprli celo zoper hrvatsko cerkveno opravilo v pazinskih cerkvah. Poslali so na tržaški ordinarijat protest v tej zadevi in zahtevajo za se italijanskega duhovnika, če ne — prestopijo vsi k protestantizmu. Bog pomagaj vender! Ti ljudje že menda res nimajo več glave na pravem koncu! Ali res mislijo, da se katoliška cerkev vleče zanje, da jej grozé z izstopom iz krščanske cerkve, ako jim ne pošlje italijanskega duhovnika? Kako nespametno je vse to groženje! Cerkevna oblast v Trstu je, kar se tiče jezika v cerkvi, jako liberalna in stori vse, kar količkej spozna za potrebno v tem oziru. Ali nimamo o tem dokaza z Rojanom in Barkovljami pri Trstu, kjer je škofijstvo dopustilo italijanskega duhovnika, dasi je v teh dveh župnijah tako malo italijanskih vernikov, ki bi zares želeli italijanskega duhovnika, da ni vredno za nje nalašč nameščati ga. Kaj tacega bi se bilo gotovo zgodilo že najbrže tudi s Pazinom, da je ondi zares kaj potrebe v tem pogledu. Ali tega je ondi tako malo, kakor v Rojanu in Barkovljah. V tem mestu je že od davnih dob le hrvatsko cerkveno opravilo, ker le hrvatsko je ljudstvo, ki hodi v Pazinu v cerkev, ali ki duhovnika sploh želi. Ako italijanaši zdaj h kratu zahtevajo italijanskega duhovnika, je to le smešna politična kaprica in pa prav neokreten poskus, rabiti prižnico in spovednico za sredstvo poitalijančevanja. To sredstvo bi se pa v Pazinu tako malo obneslo, kakor malo se bode obneslo v Rojanu in v Barkovljah. Seveda je za tem grmom nek drug zajec. O tem nas najbolj pouči neka dogodbica o velikonočnih praznikih. Na Veliko noč je hotela v javnem lokalu v Pazinu napraviti židovska »Lega« — čujte in strmite! — maskiran ples. Tak ples bi bil v prvi vrsti surovo izzivanje katoliške cerkve, katera na tako velik praznik ne more odobravati ognjusne predpustne burkarije in na isti še ognjusnejših brezsravnih orgij, ki so se gotovo za ta slučaj nameravale. V drugič se pa tudi vé, kdo vse bi se bil tega plesa udeležil — pod masko, ki bi se sicer ne upal nastopiti — brez maske. Tu bi bilo seveda najbrže nekaj pazinskih uradnikov in drugih takih oseb, ki se ne upajo še javno pokazati, kako zelo so odvisni od — krivega nosu. No župan Kurelič je italijanašem to veselje preprečil in ples v maskah prepovedal. Italijanaši so se prito-

žili — pritožujejo se vedno — na namestništvo, a isto jih je odbilo, ker da ima o tem odločevati le občina. Zdaj so misel z javnim plesom opustili, a hočejo prirediti privatnega, na katerega vabijo kar najpridneje svoje somišljenike od blizu in daleč. Kaj hočejo vse te pačuharije? Ali so italijanaši morda prišli do »izpoznanja«, da so svojo postojanko Pazin doslej preveč zanemarjali v narodnem oziru in da morajo zdaj nadomestiti zamujeno? Bil jim trud zastoj!

(Novi generalni vikarij vrhbosanske nadbiskupije) je preč. g. Vieko Palunko, dosedanji ravnatelj bogoslovnega semenišča in gimnazijski veroučitelj v Dubrovniku.

(Železnični most čez Savo) pri Poganeku blizu postaje Kresnice je tudi za drugi tir dogotovljen in se pojutranjim izroči prometu.

(Razpisana je) z rokom do 20. aprila služba nadučitelja v Št. Vidu pri Vipavi. Prošnje je nasloviti na okrajni šolski svet v Postojni.

(Javen ljudski shod v Cerkljah.) Javen ljudski shod se je vršil v Cerkljah na Gorenjskem dne 25. marca t. l. po že v »Slovencu« označenem redu. Vkljub neugodnemu vremenu je bila udeležba mnogobrojna. Ljudstvo je željno pričakovalo državnega poslanca dr. J. Kreka. — Med občinim odobravanjem zbranih poslušalcev je imel gospod doktor nad jedno uro trajajoč govor ter v jedrnatih besedah in v živih bojah na kratko naslikal delovanje in razmere državnega zbora, pomen in korist gospodarskih zadrug in še posebej Raiffeisenovih posojilnic. Glavne vodilne misli njegovega velezanimivega govora so bile nekako te: Sedanji državni zbor šteje kakih 20 večjih in manjših strank. Manjšina, v kateri imajo odločilno besedo radikalni Nemci, ki rujejo v besedi in dejanju proti cesarju in Avstriji, ovira s svojim barsko-divjim in surovim postopanjem vsako uspešno delovanje državnega zbora ter zabranjuje tako večini in vladi uveljaviti važne načrte in zakone, ki so narodom in državi v prid in korist. Toda tudi večina in vlada nista brez vsega greha. Z neupogljivo in vztrajno odločnostjo bi se bilo vkljub vednemu nasprotovanju manjšine dalo mnogo več doseči, nego se je v istini doseglo. Že davno izdelani zakoni leže še sedaj le na papirju, — le nekaj prošenj se je vsled pritiska poslancev od vlade ugodno rešilo. Tako n. pr. je vlada dovolila 100.000 gld. podpore za gospodarske zadruge itd. Stroški in davki za državne potreščine naraščajo od dne do dne, od leta do leta vedno bolj in nedogledno je, kedaj bode temu že skoro neznosnemu naraščanju konec in kedaj se bode pričelo zboljševanje gospodarskih razmer. Od državnega zbora nimamo nič dobrega pričakovati, dokler se ne odstrani krivični državni volilni red in se število ljudskih državnih poslancev ne pomnoži. Tudi se vedno bolj propadajočemu kmetškemu stanu in drugim nižjim stanovom ne bode prej bolje jelo goditi, dokler jih bo zatiral veliki kapital in ne bo zavladovala krščanska pravičnost. Le od pravega krščanstva se nam je nadejati boljše prihodnosti; in državi in narodom zasijala bode lepša zarija, kedar bode zmagala krščanska pravičnost tudi v državnem zboru, v katerem mora prej ali slej priti do tega, da se bodo stranke ločile v krščanski in protikrščanski tabor; in ni dvomiti, čegava bode končna zmaga. Kdor pa bode v svojem življenju in delovanju zanikaval krščanska načela, tega bode jedenkrat nekdo, ki stoji visoko nad nami, tudi sodil in obsodil. Ubogi, trpeči kmetški stan in drugi nižji sloji imajo v teh hudih časih prave in zdatne pomoči pričakovati le od združništva, ki sloni na krščanskih temeljih. »Združujmo se tedaj in podpirajmo drug drugega — in zaželjena rešitev gotovo ne bode izostala.« Zato je potrebno snovanje in negovanje gospodarskih zadrug, ki bodo gotovo vspevale in kmetom in drugim mnogo koristile, ako se bodo osnovala na pravi, trdni podlagi in se nahajale v zanesljivih in spretnih rokah. »Tudi za lep kraj cerkljanski«, nadaljeval je govornik, »se je pred kratkim ustanovila posojilnica, — otrok, ki še ne zna govoriti in ne hoditi, — ki naj veselo rase, se vsestransko razcvita in razvije v krepkega moža, ki naj postane varno in trdno zavetišče drugim sesticam-posojilnicam.« — Po teh besedah je govornik zapustil oder; hvala mu je donela od vseh strani; poslušalci pa so bili veseli, da so slišali lepi, poučljivi in iz srca jim govorjeni govor, — govor, ki še vedno glasno

odmeva po vsej širni župniji cerkljanski in sosednih občinah, ter izrazili gospodu govorniku, ki je s svojim prijaznim vedenjem si hitro pridobil srca poslušalcev, opetovano željo: »Na svidenje«. Ne smemo pa na tem mestu zamolčati, da je bilo prisotno občinstvo, ki iz govornikovih ust ni slišalo niti jedne najmanjše, žaljive besede, postalo jako nejevoljno in razjarjeno na znano osebo H... iz Zg. Bernika, ki je hotela s svojim skrajno neotesanim in surovim postopanjem in puhlo-praznimi opazkami večkrat motiti lepi, vsestransko prepričevalni govor gospoda drž. poslanca, zato jo je pa g. H... tudi takoj na lici mesta pošteno izkupil, in morebiti bi se mu bilo še kaj drugega pripetilo, da ni pravočasno nehal prodajati svoje zmešane modrosti. Seveda hrabri, z vsemi dobrimi lastnostmi bogato obdarjeni junak je vkljub svojemu velikemu pogumu in čudovito-vstrajni neustrašenosti kmalu stopal po mu dobro znanih stopnicah v grad C... Lovil je pa ta junak tudi že tik pred prihodom g. drž. poslanca neverne kaline na svoje limanice, pa se mu navzlic hudemu sneženemu pišu niso hoteli kar nič loviti, — zaman je bil ves njegov trud. Isti čas je njegov zvesti tovariš — neki B... iz Grada, sedeč za gostilniško mizo, kaj pridno sukal čašo sladkega nebeškega nektarja, ki mu je pomagal preganjati sitne in mučne človeške skrbi, ter je pri tej priliki izustil, ko je zagledal, ves razburjen, g. drž. poslanca, neko ime, da bi izigral osebo proti sebi, — hotel je namreč svojemu jednako razburjenemu družabniku zvesto in trdno, kakor skala, na strani stati; pa v tem hipu mu je morilen, od nasprotne strani bobneč piš sapo zaprl, — tudi njegov skrbni trud ni imel nikakega uspeha, in silna rudečica se je brzo polastila njegovega na videz jako jeznega obraza. Še neka druga veleimenitna oseba St... iz znane gostilne v Cerkljah je tudi po svojem načinu udarila na gosli, tiho mrmraje z istomiselnimi glasovi, kakor njegova v dnu srca nenavadno razburkana tovariša. Omeniti je tudi nekega U... iz Z..., ki se je baje med govorom poslančevim bavil s predpusnimi šalami in burkami, — menda je že pozabil, da je postni čas, ki pri njem navadno dalj časa traja, nego pri drugih ljudeh. Neki rek se glasi: »Iz njih dejanj jih bode te spoznali.« Izdali so — grabljivi volkovi v ovčji obleki — sebe in druge si podobne tovariše. Pa tudi dobro, še nepokvarjeno ljudstvo jih je pri tej priliki lahko do dobra spoznalo in jim tudi ne pojde na led, dokler bode rado poslušalo v istini krščanske govore, resnico pa višje cenilo in bolj ljubilo, nego lažnjivi in pogubni liberalizem krivih prorokov.

Poslušalci.

(Iz Vipave) se nam poroča, da se je nadučitelj Raktelj v Št. Vidu nad Vipavo na veliki petek vstrelil. Vzrok samomoru je baje disciplinarna preiskava, ki se je vvedla proti njemu.

(Iz tuhinjske doline.) Danes vam imam poročati kar o dveh nesrečah, ki sta se v naši dolini pripetili. Dne 1. aprila popoldne ob 1/3. uri jelo je goreti v fužini župana Josipa Smolnikarja v Zgornjem Tuhinju, katera je postala v poldrugi uri prah in pepel. Velika nevarnost pretila je sosednemu, dober meter oddaljenemu poslopju, ki je tudi s slamo krito. Toda hvala Bogu, vlekel je ravno nasprotni veter ter tako odganjal plamen in vročino od sosednega poslopja. V drugi vrsti pa gre hvala tudi vrlim sosedom, ki so z veliko požrtvovalnostjo prihiteli na pomoč, rešili kar se je dalo iz fužine še otepi, poleg tega pa pridno polivali streho sosednega poslopja, katera se je že vnela. Pri tej priliki je zgorelo nekoliko obleke kovaču najemniku in družini. Gospodar je bil zavarovan. — Dne 3. aprila pa nas žalostni glas zvonov vzdigne ob polu jedne popoldne od mize. Gorelo je v vasi Steblevk. Petleten deček stikal je po svislih za jajci. Gotovo je mislil, da mu je treba po temnih kotih svetiti. Prižgal je tedaj užgalico ter tako provzročil nesrečo, kajti hipoma je bilo vse gospodarsko poslopje v ognju. Ker pa je vlekel zapadnik, vnela so se druga poslopja in v nekoliko minutah bila je vsa vas v ognju. Ker so bila vsa poslopja s slamo krita in večinoma lesena, je bil tak ogenj, da ni bilo mogoče blizo. Vsa čast sosednim vaščanom, ki so prihiteli nesrečnejšem na pomoč, da so jim urno rešili živino in nekaj hišne oprave, kar se je dalo v veliki nevarnosti in v naglosti otepi. Potem pa smo smeli le iz daljave gledati, kako strašno je divjal

silni element, kajti vročina je bila neznosna in nihče ni mogel blizu. Najohotljivejšje je prizadet Pavel Modrijan, kateremu so pogorela vsa poslopja do tal ter večinoma vsa živila in popolnoma vsa krma. Zavarovan je bil le za 200 gld. Še bolj pa je oškodovana Marija Škrbinc, katerej so zgorela poleg vseh gospodarskih poslopij, krme in živil še dve svinji in jedna telica. Zavarovana ni bila. Poleg precejšnjega dolga ima še dva mala otročiča, sama pa tudi težko dela, ker je bila pred nekaj leti na levi roki in nogi zadeta od kapi. Za ta dva bi se usmiljeni darovi s hvaležnostjo prejeli. Rad jih bode častiti župnijski urad v Šmartnem vsprejemal ter po previdnosti razdelil.

(Protestanti v Pazinu.) Kakor poročajo hrvatski listi, so pazinski Italijani vložili pritožbo proti hrvatskim propovedim v Pazinu ter zapretili, da prestopijo k protestantizmu, ako se ne ugotovi njihovi zahtevi. V Pazinu so bile od pamtiveka hrvatske propovedi in upamo, da ostanejo. A kar se tiče pazinskih Italijanov, smemo reči, da katoliška cerkev z njimi ničesa ne zgubi, ni protestantizem ničesa ne pridobi. Tudi v Gorici so Italijani pričeli kričati: Proč od Rima!

(Oddaja lesa.) Trgovinsko ministerstvo naznanja trgovinski in obrtni zbornici, da bode glasom poročila generalnega konzulata v Sofiji oskrbništvu samostana sv. Rilo dne 11. aprila t. l. ob 3. uri popoldne zajedno s stalnimi okrožnimi komisijami v Sofiji, Plovdivu in Ruščuku priredilo javno ponudbeno razpravo s tajnimi ponudbami za oddajo posekanja onega dela samostanskega gojzda s črnim lesom, ki meri 2544 hektarov. Vrednost lesa je 500.000 frcs. Odda se za 5 let. Pogojni znesek in druge listine se vsaki delavnik in ob vsaki uri pregledajo v pisarnah zgoraj omenjenih komisij. Kdor si pa hoče te gojzde ogledati, je naprošen, da pride v samostan Rilo, da mu jih gozdar razkaže.

* * *

(Iz Plovdiva) [Bolgarija] 31. marca. Kako ljubi bolgarski narod petje in godbo, temu so najboljši dokaz razna pevska društva, ki se redoma snujejo po raznih mestih večjih in manjih. Prvo pevsko društvo v Bolgariji je pa plovdivsko, ki šteje nad 200 udov. Predsednik mu je že četrto leto Slovenec prof. A. Bezenšek, kateri se trudi kolikor mogoče, da se razširi in vkorenini ljubezen do petja in posebno do narodnih pesmi med Bolgari, kajti — kakor pravi pregovor — kdor poje, hudo ne misli. Petje oplemenjuje čustva in je izvor prave radosti. Plovdivsko pevsko društvo ima na svojej krasnej zastavi napisano: »Pesem združuje, razveseljuje in tolaži«, kar je čista resnica. O veliki noči se poda isto društvo v Sofijo, kjer bode dalo 2 koncerta samo z narodnimi bolgarskimi pesmami. Teh je dosta različnih ter imado neko posebno milobo in prijetnost v sebi. Kdor se zanima za tiste, posebno opozarjamo slovenska pevska društva, lahko jih naroči ali kupi pri knjigarju Schwentnerju ali Kleinmayerju v Ljubljani. Izišli sta ravnokar dve kitici: jedna za možki zbor, druga za mešan zbor: uredil jih je prof. Bukoreštljev v Plovdivu, zbravši po Radopih in Balkanih dosta lepih narodnih motivov. Ob jednom se pa ravna plovdivsko pevsko društvo »svoji k svojim«. Naročilo je harmonij s premikajočo klaviaturo pri slovenski tvrdki Lenarčič et Comp. na Vrhniki. In ko se je ta tako izvrsten pokazal, naročil je predsednik g. Bezenšek še jeden harmonij pri isti tvrdki, ter ga daroval katoliški jubilejni cerkvi sv. Frančiška v Sofiji. Ta cerkev se zida v spomin 50-letnega jubileja avstrijskega vladarja in bo že v nekaj mesecih blagoslovljena.

(Kako ribe spé.) Dr. Beer je v znani prirodoslovni postaji v Napolju opazoval ribe, kako spé. On pravi, da ribe spe z nezaprtimi očmi, ker jih sploh ne morejo zapirati. Človek zapira oči, da ostanejo vlažne, a ribi v vodi tega ni treba in tudi vedno potrebujejo vida, ker so gluhe. Kadar ribe spé, obrnejo se na stran, ali pa se drže na dnu v ravnotežju s plavutmi.

(Brzjav brez žice) so poskusili te dni s francoskega na angleško obrežje. Brzjavljali so 25 milj daleč in poskusi so se jako dobro obnesli.

(Moderni čevlji.) V neko prodajalnico stopi dama in se pritožuje, da so že raztrgani čevlji, katere je pred kratkim kupila. Trgovec: »Gotovo ste hodili po cesti. Mi prodajamo le takim, ki se vozijo«.

(Avstrijska bolezen.) Te dni je izšla drobna knjižica, ki opisuje vpliv židovskega kapitala v trgovini, na borzi in raznih denarnih zavodih. Tako znašajo obresti državnih dolgov že 172 milijonov, ki padajo večinoma v brezdanje židovske vreče, ker si država izposojuje pri židovskih denarnih zavodih. Armado zalagajo večinoma židje. Na Francoskem živi le okoli 50.000 židov, a samo na Dunaju jih je do 130.000. Jeden teh židov je sam izkazal 800 milijonov imetja. Ta bi sam mogel pokupiti vsa veleposestva na Češkem, katera poseduje 39 knezov, 107 grofov in 66 baronov. Neki znani dunajski Izraelit ima na leto 15 milijonov od cesar Ferdinandove severne železnice, do 3 milijone od deželne banke in še precejšnje dohodke iz raznih tovarn in rudokopov. L. 1867 je bilo v Galiciji le 38 židovskih zemljiških posestnikov, l. 1876 pa že 289 veleposestnikov, l. 1890 celó 680. Od l. 1874 do 1892 so židje v Galiciji pokupili in razkosali 43.000 kmečkih posestev, in danes imajo 70 % zemljišč v svojih rokah. Na Ogerskem je 34 % židovskih veleposestnikov, a nad 67 % zemlje imajo židje v najemu.

(Pozabljeni strežaji.) Tujec v hotelu: »Vi, gospodar, sinoči sem čevlje postavil pred vrata, a nihče se jih ni dotaknil«. — Gospodar: »To mora tudi biti. Moji ljudje so tako pošteni, da smete zlato uro položiti pred vrata«.

Društva.

(Planinska rudniška družba) — »Alpine Montangesellschaft« — je imela lani dohodkov 6.183.867 gld., t. j. 1.232.415 gld. več, kakor prejšnje leto. Stroškov je bilo 4.465.598 gld., čistega dobička pa 3.001.127 gld. Akcionarji dobijo 8 odstotkov dividende. Družba torej svojim članom, bogatim kapitalistom, donaja prav lep dobiček. A koliko udarcev udarila je baš ta družba železni industriji na Koroškem. Prevalje so sedaj pustošene, na stotine ljudij je prišlo ob zaslužek. »Koncentrirali« so, tako pravijo, svoja podjetja, da akcionarjem več neso.

„Naša straža“.

Hiša s kovačijo in vrtom na prodaj.

V večjem trgu na Slovenskem Štajerskem se bode v kratkem prodajala hiša s kovačijo in vrtom. Dobila se bo za okrog 3000 gld. — Hiša je v dobrem stanu, jez pa celo nov. Zraven kovačije bilo bi lahko postaviti tudi žago. Kdor bi bil volje to lepo posestvo po tako ugodni ceni kupiti, naj to naznani »Naši Straži«, ki bo v vsem potrebnem dalje posredovala.

Telefonska in brzojavna poročila.

Dunaj, 5. aprila. Izvrševalni odbor desnice je sklican na 14. aprila na Dunaj. — Nemško-nacionalni državni poslanci imajo skupni posvet 10. aprila.

Dunaj, 5. aprila. Zadnja »W. Abendpost« javlja, da se je vršil zadnje dni meseca marca na Dunaju posvet deželnih šolskih nadzornikov iz cele Avstrije. Zborovanje se je vršilo v naučnem ministerstvu ter je bil mej drugim razgovor o sredstvih, ki bi omogočila več učnega vspeha na srednjih šolah. Prenapolnjenost razredov je prvi vzrok tega nedostatka.

Dunaj, 5. aprila. Budimpeštanski korespondenčni urad izjavlja, da brošura o narodnostni politiki na Ogerskem, ki je tudi v Rumuniji vzbudila v zadnjih dneh splošno nejevoljo in o kateri so trdili, da je izšla izpod barona Banffyja peresa, ni z bivšim ogerskim ministerskim predsednikom v nikaki zvezi.

Zader, 5. aprila. Namestnik pl. David je odpotoval včeraj na Dunaj.

Petrograd, 5. aprila. Tukajšnji listi pišejo o možnosti, da bo car, vznevoljen vsled novih dijaških nemirov, dal zapreti vseučilišče za dobo celega leta.

Pariz, 5. aprila. Sedmi mejnarodni kongres proti pijančevanju se je včeraj otvoril.

Washington, 5. aprila. Tukajšnjemu zunanjemu uradu poročajo, da se Nemčija mnogo trudi, da bi se sestavila posebna komisija, ki bi razsodila prepričanje glede samoških otokov. Anglija dotičnemu predlogu še ni pritrdila. Mej Londonom in Washingtonom se je menjalo v zadnjem času mnogo brzojavk.

Umrli so:

3. aprila. Alojzija Josin, krojača žena, 78 let, Stari trg 2, bronchitis — Franc Likar, pismonpša, 43 let, Radeckega cesta 1, jetika. — Elizabeta Jamnik, gostija, 73 let, Florijanske ulice 15, jetika.

4. aprila. Ursula Lukšič, gostija, 84 let, Breg 4, ostarelost. — Lorenc Cotman, strojevodja, 73 let, Krakovski nasip 10, carcinoma linguae.

V hiralnici:

2. aprila. Marija Zajc, kuharica, 23 let, jetika.

V bolnišnici:

31. marca. Marija Weissbiring, gostija, 73 let, ostarelost.

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 306,2 m., srednji zračni tlak 736,0 mm.

Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm	Temperatura po Celziju	Vetrovi	Nebe	Podavina v 24 urah v mm
4	9 zvečer	739,4	9,3	brezv.	oblačno	
5	7 zjutraj	740,2	8,4	sl. svzh.	del. jasno	14,9
	2. popol.	739,1	15,1	sr. svzh.	del. jasno	

Srednja včerajšnja temperatura 8,8°, normale: 7,5°.

Zahvala.

343 1-1

Globoko potrti vsled britke izgube naše pre-dobre tete, gospe

Ane Mali roj. Toman

izrekamo tem potom za prirčno sočutje mej boleznijo in po smrti, za mnogobrojno častno spremstvo drage pokojnice k zadnjemu počitku in za krasne darovane vence svojo najglobljo, najtoplejšo zahvalo. Posebno smo dolžni zahvaliti se prečastiti duhovščini, gospodu županu in gospodom občinskim svetnikom, učiteljskemu osebju in šolski mladini, slavni požarni brambi, gg. pevcem za ganiljivo nagrobno petje, kakor tudi vsemu prebivalstvu iz Kamne Gorice, ki so spremili k grobu drago pokojnico.

V Ljubljani, dne 3. aprila 1899.

Zalujoči sorodniki.

Zadruga kovinskih obrtov v Ljubljani.

Vabilo.

V nedeljo, 16. aprila 1899, ob 9. uri dopoldne

vršilo se bode

v mestni deški ljudski šoli v Komen-skega ulicah

zborovanje zadruga

ter zajedno

občni zbor

bolniške blagajnice učencev pri zadrugi kovinskih obrtov.

Dnevni red:

1. Računsko poročilo zadruga in bolniške blagajne učencev.
2. Polaganje računov iste zadruga za leto 1898.
3. Volitve.
4. Prenaredbe pravil.
5. Eventualni predlogi.

V Ljubljani, dne 4. aprila 1899.

A. C. Achtschin,

načelnik.

342 1-1

Stanarinske knjižice

za stranke z uradno potrjenimi določbami hišnega reda v slovenskem in nemškem jeziku, z razpredelbo za vplačevanje stanarine, vodovodne in mestne doklade, dobé se komad po 15 kr., 10 komadov vkup 1 gld. v Katol. Tiskarni v Ljubljani.

Kovert s firmo

priporoča

Katol. Tiskarna, v Ljubljani.

DOM IN SVET

Vsebina 7. zvezka 1899:

I. I. Sreznjevskij na Slovenskem. (Priobčil Iv. Merhar. — Konec.) — Življenja realizem. (Zložil F. S. Finžgar.) III. Bolnik. IV. Služit. — Deteljica. (Novela. Spisal Fr. S. Finžgar. — Dalje.) — Mladi cvét. († S. H. U. — Zložil — a —) — Vrt, vrt! (Povest. Spisal I. Štrukelj. — Konec.) — Sredi gozda. (Zložil J. V.) — Vintgar. (Spisal I. Godec. Dalje.) — Socijalni pomenki. (Piše dr. Ivan Ev. Krek. — Dalje.) — V zadnjih hiph. (Zložil Ant. Medved.) — Črtice s potovanja v Afriko. (Piše Egon Moše. — Dalje.) — Književnost: Slovenska književnost. Ben-Hur. — Razne stvari: III. redni koncert »Glasbene Matice« v Ljubljani. — Na platnicah: Pogovori. — Slike: Louis Jaques Daguerre, izumitelj fotografije. (1789—1851. — Pogled v bodočnost. (Risal Iv. Vavpotič.) — Iz Vintgarja: Most pod šumom. Most nad šumom. Delo v Vintgarju. Pekel. Skala kranjske hranilnice. Restavracija »Vintgar« in »Žumrov šum«.

G. Piccoli,
dvorni založnik
Nj. svetosti
papeža
Leona XIII.
lekarnar „pri angelu“
v Ljubljani, Dunajska cesta.

Železnato vino.

Kemične analize odličnih strokovnjakov, kateri so v **železnatem vinu** lekarnarja Piccoli-ja v Ljubljani zmiraj potrdili navedeno množino železa, so najboljša pričevala ter dajejo največje poročstvo za njega učinek.

To vino je kaj dobro za slabo-krvne, nerazvne in vsled bolezni oslabele osebe, za blede, sioke (suhe) in bolehave otroke.

Cena poliliterski steklenici 1 gld.

Naročila pošiljajo se z obratno pošto; poštino plačajo p. n. naročniki. 827 21

ANT. PRESKER
krojač v Ljubljani,
Sv. Petra cesta št. 6
se priporoča preč. duhovščini v izdelovanje vsakovrstne **duhovniške obleke** iz trpežnega in solidnega blaga po nizkih cenah. Opozarja na veliko svojo zalogo **izgotovljene obleke** posebno na **haveloke** v največji izbiri po najnižjih cenah. 227 11

Uljudno podpisani naznanja, da je **otvoril**

v Ljubljani, Wolfove ulice št. 8

delavnico za popravo raznovrstnih strojev in livarno za medenino.

v kateri se bodo izdelovala vsa najfinejša dela točno in ceno. — Na doposlane modele izvršujem hitro v surovem ali izdelanem vlitku

Osobito se priporočam slav. **gaslinim društvom** in **občinam** za popravo novih in popravo starih **brizgalnic** ter drugega orodja za gasilce. Istotako se priporočam **pivovarjem**, **tiskarnam**, **strugarjem**, **strojarjem**, **mizarjem**, **posestnikom mlinov** in **žag itd.**, dalje za upeljavo in popravo **poljedelskih strojev**, pri katerih napravi mesto **gepelnov zračne motorje**, ki gonijo stroje mesto konjskih moči.

Izdelujem **pipe za vino in pivo**, katere popravljam točno in trpežno po zelo nizki ceni, **aparate za ohranitev piva**, ter **popolno popravo za pretakanje vina**. — Prevzemam popravo in popravo **vodnjakov**, za kar se posebno priporočam slav. občinam. — **Kupujem** po možno visokih tržnih cenah **stari baker**, **medenino cin**, **cinek** in **svinec**.

V obilno naročbo se priporočam z odličnim spoštovanjem

Jakob Debeljak.

295 6-2

Odlikovan na razstavah v Londonu, Nici in Parizu.

Ustanovljeno 1846

Najnovejši kroj. Trpežno delo, z jamčeno dobro blago.

Poskušnje in preuredbe izključene.

18 podružnic v največjih mestih države.

Za naročila oblek po meri, katera se izdelujejo na Dunaji, imamo vedno veliko zalogo raznovrstnega blaga.

Otvoritev trgovine!

Največje angleško skladišče narejene obleke

za gospode, gospe, dečke, deklice in otroke

Ljubljana, Resljeva cesta 3, ob vogalu Sv. Petra ceste.

332 3-2

Dunajska tovarniška filijala.

Obleka iz sukna za gospode	od gld. 4 do 20 gld.
Vrhna suknja za gospode	4 20
Havelok iz kameline dlake	4 12
Jaquet obleka	12 25
Hlače	1 7
Obleka za dečke	3-5 10
Vrhna suknja	3 6
Havelok iz kameline dlake	3 6
Paletot s pelerino	3 6
Kostumi za otroke, od 3-12 let	
posebnost	2 5
perilni	1 3

in višje.

Najmodernejša konfekcija za dame.

Naročila oblek za gospode po meri izvrše se na Dunaju tekom 24 ur, najfinejše, trpežno ter po najnižji ceni.

K blagohotnemu ogledu najprijazneje in uljudno vabi z odličnim spoštovanjem

Oroslav Bernatović, poslovodja.

Na prodaj je nov

lahek pol pokrit voz

za vprego enega ali dveh kônj in s sedežem, kateri se dá sneti. Istotam je na prodaj tudi

voz za prevažanje kruha,

sifona ali mleka, oboje po jako ugodni ceni.

Natančneje se poizvé na Radeckega cesti (Kravja dolina) št. 3. 344 3-1

Nove lurske Šmarnice
so izšle ter stanejo v „Katol. Bukvarni“ v Ljubljani v polusnji 90 kr., v celo usnji 1 gld., v celousnji z zlato obrezo 1 gld. 20 kr. Po pošti poslane 5 kr. več.

Slovenci, segajte po domačem blagu!

Kmetijsko društvo v Dobrépoljah izvaža poleg pridelkov kmetijstva tudi lepo prekažene

kranjske gnjati in plečeta

ter popolnoma masten in dobro obležan

150 16

SIR,

delan po ementhalskem načinu. — Vsa naročila se izvršujejo točno po pošti ali železnici. — Sir se oddaja tudi v manjših kosih.

Kupuje in prodaja vse zdolej zaznamovane efekte in druge vrednostne listine po dnevnem kurzu.

BANKA Makso Veršec
v LJUBLJANI.

Srečke na mesečne obroke po 2, 3, 5, 10 goldinarjev. Giro-konto (hranilne vloge v tek. računu), obresti od dne do dne po 4 1/2 %. Poštno-hranilnične položnice na razpolago.

Dunajska borza.

Dne 5. aprila.	
Skupni državni dolg v notah	100 gld. 80 kr.
Skupni državni dolg v srebru	100 60
Avstrijska zlata renta 4%	120 15
Avstrijska krona renta 4%, 200 kron	100 70
Ogerska zlata renta 4%	119 65
Ogerska krona renta 4%, 200	97 15
Avstro-ogerske bančne delnice, 600 gld.	922 —
Kreditne delnice, 160 gld.	368 75
London vista	120 50
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. velj.	59 —
20 mark	11 79
30 frankov (napoleonidor)	9 56
Italijanski bankovci	44 30
C. kr. cekini	5 67

Dne 4. aprila.	
4% državne srečke l. 1854, 250 gld.	171 gld. 60 kr.
5% državne srečke l. 1860, 100 gld.	157 75
Državne srečke l. 1864, 100 gld.	194 75
4% zadolžnice Rudolfove želez. po 200 kron	98 70
Tisine srečke 4%, 100 gld.	138 20
Dunavske vravnave srečke 5%	130 —
Dunavsko vravnavno posojilo l. 1878	108 75
Posojilo goriskega mesta	112 —
4% kranjsko deželno posojilo	98 25
Zastavna pisma av. osr. zem.-kred. banke 4%	98 —
Prijoritete obveznice državne železnice	216 75
južne železnice 3%	179 —
južne železnice 5%	124 60
dolenjskih železnic 4%	99 50

Kreditne srečke, 100 gld.	199 gld — kr.
4% srečke dunav. parobr. družbe, 100 gld.	172 25
Avstrijskega rubežnega križa srečke, 10 gld.	20 —
Rudolfove srečke, 10 gld.	— —
Salmove srečke, 40 gld.	85 75
St. Genois srečke, 40 gld.	85 —
Waldsteinove srečke, 20 gld.	60 —
Ljubljanske srečke	24 —
Akcije anglo-avstrijske banke, 200 gld.	155 40
Akcije Ferdinandove sev. želez., 1000 gl. st. v.	3390 —
Akcije tržaškega Lloydja, 500 gld.	470 —
Akcije južne železnice, 200 gld. sr.	62 —
Splošna avstrijska stavbna družba	105 —
Montanska družba avstr. plan.	247 15
Trboveljska premogarska družba, 70 gld.	192 —
Papirnih rubljev 100	127 50

Nakup in prodaja
vsakovrstnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd. Zavarovanja za zgube pri tvebanjih, pri izrebanju najmanjšega dobitka. — Promese za vsako tvebanje. Kulantna izvršitev naročil na borzi.

Menjarnična delniška družba
„MERCUR“
I., Wollzeile 10 in 13, Dunaj, I., Strobelgasse 2.

Pojasnila v vseh gospodarskih in finančnih stvareh, potem o kursnih vrednostih vseh spekulacijskih vrednostnih papirjev in vestni sveti za doseg kolikor je mogoče visocega obrestovanja pri popolni varnosti
naloženih glavnice.